GARANTAREA DEPOZITELOR ÎN SISTEMUL BANCAR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Elena DVOREȚCHI,

student, anul II, Facultatea Științe Economice

CZU: 336.717.22:347.459(478) dvoretchielena@gmail.com

În lumea financiară, unde încrederea este moneda de schimb supremă, garantarea depozitelor în sistemul bancar este un pilon esențial al stabilității economice. În peisajul economic al Republicii Moldova, această temă își asumă o importanță vitală, devenind punctul central al discuțiilor și analizelor. Oricine își întinde mâna pentru a depune economiile într-o instituție financiară se întreabă, cu rațiune, ce se întâmplă dacă acea instituție se prăbușește. Garantarea depozitelor în sistemul bancar al Republicii Moldova nu este doar o chestiune de legislație sau politici monetare, ci una de siguranță și încredere în întregul aparat financiar. Prin urmare, garantarea depozitelor în sistemul bancar din Republica Moldova reprezintă o piesă crucială în puzzle-ul economic al țării. Aceasta nu numai că oferă protecție pentru economiile individuale și investițiile corporative, dar servește și ca un instrument vital pentru menținerea stabilității financiare și a încrederii publice în sistemul bancar. În contextul unei economii în dezvoltare precum cea a Republicii Moldova, asigurarea unui cadru solid pentru garantarea depozitelor este esențială pentru atragerea investițiilor, stimularea creșterii economice și consolidarea poziției țării pe harta financiară internațională.

Sistemul de garantare a depozitelor din Republica Moldova, constituit prin Lege, este un sistem public național cu o istorie de decenii, reprezentat prin Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar (FGDSB). De la înființare, activitatea acestuia s-a axat pe realizarea atribuțiilor sale conferite prin Lege, îndeosebi pe acumularea și gestionarea resurselor financiare, onorarea la timp a depozitelor devenite indisponibile, informarea publicului privind funcționarea sistemului de garantare a depozitelor, elaborarea și sistematizarea bazei normativ-juridice, având drept scop funcționarea eficientă a sistemului public de garantare a depozitelor în sistemul bancar.

Principala sursă de finanțare a Fondului de garantare a depozitelor o constituie contribuţiile trimestriale ale băncilor participante la formarea resurselor acestuia. Băncile depun în Fondul de garantare a depozitelor contribuţiile trimestriale determinate în funcție de valoarea depozitelor garantate, precum și de gradul de risc, stabilit anual de către BNM pentru fiecare bancă în parte. Astfel, băncile sunt clasificate în trei categorii de risc (A, B, C) și în dependență de categoria atribuită, achită în fond contribuțiile trimestriale, calculate din valoarea depozitelor garantate, după cum ur-

mează: • categoria de risc A - 0,08%; • categoria de risc B - 0,1%; • categoria de risc C - 0,12%. Reieșind din categoria de risc atribuită fiecărei bănci pentru anul 2022, rata medie trimestrială de contribuire a sistemului bancar către Fondul de garantare a constituit cca. 0,0964%.

Este important de menționat că onorarea depozitelor garantate se efectuează în numerar, prin transfer sau prin alte forme de plată, nemijlocit de către Fond ori prin intermediul băncii-mandatar, împuternicită de Fond pentru efectuarea plăților depozitelor garantate. Fondul începe onorarea depozitelor garantate în cel mult 12 zile de la data indisponibilității depozitelor băncii față de care s-au implementat instrumente de rezoluție/s-a inițiat proces de lichidare silită. Termen limită pentru a ridica suma depozitului garantat nu există.

De la începutul activității sale și până în prezent Fondul de garantare a efectuat plata depozitelor garantate în suma totală de 50,2 mil. lei. În anul 2012 Fondul a început plata depozitelor garantate constituite la B.C.„Universalbank" prin intermediul băncii-mandatar B.C.„Victoriabank" S.A.. Către începutul anului 2016 au fost achitate cca. 85.7% din totalul depozitelor garantate ale B.C. „Universalbank", faptul ce a determinat achitarea ulterioară ale acestora direct prin contabilitatea Fondului. La sfârșitul anului 2015 Fondul a început plata depozitelor garantate constituite la Banca de Economii S.A., B.C. „BANCA SOCIALĂ" S.A. și B.C. „UNIBANK" S.A. în proces de lichidare prin intermediul băncii mandatar B.C. „Victoriabank" și în anul de referință a continuat plata prin contabilitatea sa.

Trebuie să menționăm că mărimea plafonului de garantare determină eficacitatea schemei de garantare a depozitelor. Conform practicilor internaționale, majoritatea schemelor de garantare a depozitelor în scopul aprecierii nivelului optim al plafonului de garantare se orientează de așa-numita „regula 90:20". Această abordare vizează că nivelul de acoperire ar trebui să protejeze integral un minim de 90 la sută din deponenți garantați și 20 la sută din valoarea depozitelor acestora. Este de menționat că nivelul actual al plafonului de garantare, asigură acoperirea integrală a aproximativ 95% din deponenți garantați și cca. 9% din depozitele eligibile. În contextul proiectului de lege a fost efectuat un studiu de fezabilitate în vederea majorării plafonului de garantare. Prin urmare s-a constatat că nivelul optim de garantare/acoperire ar trebui să cuprindă valoarea între 100-200 mii lei.

Dacă ar fi să analizăm datele statistice, am constata că la sfârșitul anului 2022 depozitele persoanelor fizice și juridice de drept privat constituite la băncile comerciale participante la schema de garantare, totalizau 92.886,6 mil. lei, marcând o creștere cu 5,13% față de finele anului 2021. Din totalul acestora, ponderea mai mare în mărime de 63,90% sau 59.357,5 mil. lei o deținea persoane fizice și respectiv, persoanelor juridice de drept privat le revenea cota de 36,10 la sută sau 33.529,0 mil. lei.

În concluzie, garantarea depozitelor în sistemul bancar din Republica Moldova reprezintă un element crucial pentru menținerea încrederii și stabilității financiare a populației și a economiei în ansamblu. Implementarea unui sistem robust de garantare a depozitelor este esențială pentru protejarea economiilor cetățenilor și pentru evitarea panicii bancare în cazul unor situații neprevăzute. Pentru a consolida în continuare acest

sistem, autoritățile financiare ar trebui să intensifice supravegherea și reglementarea băncilor, să îmbunătățească transparența și comunicarea cu publicul și să promoveze educația financiară pentru a încuraja comportamentele responsabile în gestionarea economiilor personale. De asemenea, consolidarea colaborării regionale și internaționale în domeniul garantării depozitelor ar putea contribui la împărtășirea celor mai bune practici și la gestionarea eficientă a riscurilor transfrontaliere.

Referințe:

1. Legea nr. 160 din 22.06.2023 cu privire la garantarea depozitelor în bănci.
2. Fondul de garantare a depozitelor: site oficial [citat 16 martie 2024].În: https://fgdsb.md.
3. Banca Națională a Moldovei: site oficial [citat 16 martie 2024]. În: http://www.bnm.md.

Recomandat
***Olga ȘTEFANIUC**, dr., conf. univ.*